

Přístupy k vymezení a pojetí konkurenceschopnosti

doc. Ing. Jan Nevima, Ph.D.

.....

Základní otázky...

- Základní idea: Má vůbec smysl posuzovat soutěžení firem, regionů, států?
- Kde je hranice mezi konkurenceschopností a klasickou komparací heterogenních dat?
- Čeho chceme sledováním konkurenceschopnosti dosáhnout?
- Souvisí konkurenceschopnost s globalizací, světovými integračními procesy či konvergenčními procesy?

2

.....

I.a) Vymezení definování rozsahu konkurenceschopnosti:

- neexistuje ucelený pohled na konkurenceschopnost;
- neexistuje jednoznačná definice konkurenceschopnosti;
- neexistuje unifikovaný metodický přístup k jejímu vymezení, měření a hodnocení;
- neexistuje celosvětově používaný jednotný index (a především jednoduchý index) na její měření.

3

.....

I.b) Vymezení definování rozsahu konkurenceschopnosti:

- Užší pohled na definici:
Komparativní pohled na zkoumaný objekt. Co je tímto objektem?

Předmětem této komparace může být např. výkonnost či efektivnost a schopnost pozorovaných subjektů obstát na trhu.
- Širší pohled na definici:
Kromě komparativního pohledu řešíme schopnost na trhu své postavení udržet či rozšířit. Současně je to schopnost se od ostatních odlišit prostřednictvím komparativní výhody.

4

.....

⋮

I.c) Vymezení definování rozsahu konkurenceschopnosti:

- Nejširší rozsah vnímání konkurenceschopnosti nabízí makroekonomická úroveň, resp. agregátní.
- Analýza tohoto rozsahu konkurenceschopnosti je zaměřena na sledování ekonomických veličin, což představuje pohled komplexní. Sledujeme vybrané ekonomické veličiny, které máme možnost podrobit komparaci.

5

.....

⋮

II. Tradiční východiska...

- Michael Porter položil základy pro teoretické vymezení konkurenceschopnosti pomocí zdrojů:
  - a) produktivita;
  - b) vysoké tempo ekonomického růstu;
  - c) kvalita a rozvoj lidského kapitálu;
  - d) klastrové iniciativy;
  - e) fáze ekonomického rozvoje vs. zdroje konkurenční výhody;
  - f) inovační aktivity;
  - g) konkurenční výhoda – kreativita
- Pozor – konkurenceschopnost se týká výkonnosti, která je získána a nikoliv vypůjčena!

6

.....

⋮

III. Novodobá východiska

- Evropská komise (2004) definuje konkurenceschopnost takto:

„...competitiveness is the ability to defend and/or gain market share in open, international markets by relying on price and/or the quality of goods. This ability is affected by a wide range of factors and conditions“.
- Clark a Tracey (2004) popisují konkurenceschopnost jako značně kontroverzní oblast v ekonomii. Používají pro ni označení termínem „nejednoznačná část ekonomie.“
- Spulber (2007) hovoří v souvislosti s pojmem konkurenceschopnosti o „globální konkurenční výhodě“, popisuje ji jako extra hodnotu vytvořenou firmou ve srovnání se svými konkurenty v prostoru globálního trhu.

7

.....

⋮

IV.a) Kdo se vymezením konkurenceschopnosti zabývá?

- Centrum výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky:

Toto centrum má primární cíl zabývat se komplexní analýzou zdrojů a výsledků konkurenční schopnosti. Jak samotné centrum deklaruje na svých webových stránkách, objektem jejího pozorování je analýza konkurenceschopnosti v podobě kvalitativních faktorů při zohlednění specifik české ekonomiky. Dalším cílem je vytvoření a následná aplikace metodických přístupů k analýze a hodnocení konkurenceschopnosti.

8

.....

IV.b) Kdo se vymezením konkurenceschopnosti zabývá?

- Centrum ekonomických studií VŠEM

Základním předmětem zájmu centra je analýza předpokladů a výsledků růstové výkonnosti a kvalitativní konkurenceschopnost české ekonomiky. Pražské centrum spolupracuje v některých oblastech výzkumu i s brněnskou „konkurencí“.

Oproti Centru výzkumu konkurenční schopnosti se však zaměřuje primárně na čtyři základní pilíře svého zájmu – růstovou výkonnost a stabilitu, institucionální kvalitu, inovační výkonnost a kvalitu lidských zdrojů. Čtyři popsané okruhy se staly základem pro sestavení „Ročenky konkurenceschopnosti ČR“.

9

IV.c) Kdo se vymezením konkurenceschopnosti zabývá?

- IMD World Competitiveness Center (Switzerland)
- World Economic Forum (Switzerland)
- Centre for Competitiveness (Belfast, Dublin)
- Institute for Strategy and Competitiveness (Boston)
- Council on Competitiveness (Washington, D.C.)
- Institute for Competitiveness (India)

10

Teoretické vymezení konkurenceschopnosti

- Většina teoretických přístupů se shoduje na tom, že synonymem pro konkurenceschopnost je z hlediska příčin produktivita a z hlediska důsledků rostoucí životní úroveň (odrážející zaměstnanost).
- Měřítkem konkurenceschopnosti je produktivita, neboť ta odráží produktivitu ekonomiky a vychází z produktivity práce.
- Konkurenceschopnost vs. ekonomický blahobyt
- Konkurenceschopnost vs. ekonomická soudržnost vycházející ze světových integračních procesů.

11

Konkurenceschopnost a globalizace I.

- Globalizace zhatila tradiční pravidla (dělby práce) hospodářské soutěže mezi státem a podniky.
- Státy přestávají být tvůrci pravidel hospodářské soutěže, protože tato pravidla jsou eliminována globalizací a dokonce samotnou integrací!
- Především ztráta tradiční hospodářské soutěže vyvolává potřebu zabývat se konkurenceschopností.
- Konkurenceschopnost se s rostoucí globalizací stává měřítkem úspěšnosti obstat na trhu (pro všechny účastníky).
- Je proto potřeba hledat faktory, které konkurenceschopnost ovlivňují nejen nyní, ale především do budoucna.
- Konkurenceschopné jsou pouze ty státy, které jsou úspěšné v mezinárodní ekonomické soutěži se svou silnou národní měnou!

12

⋮

Konkurenceschopnost a globalizace II.

- V současné éře globalizace se mezinárodní trhy staly určitým substitutem národních či lokálních trhů a to především v případě malých zemí.
- Vlivem procesu globalizace začaly být města a regiony konfrontovány ve světle rostoucího konkurenčního prostředí. Pro tvůrce hospodářské politiky, resp. regionální politiky, tak vyvstala potřeba na tuto situaci začít reagovat.

13

• • • • • • • •

⋮

Děkuji za pozornost 😊

nevima@opf.slu.cz

• • • • • • • •